

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЖИТТЄВА КРИЗА ОСОБИСТОСТІ**

Освітня програма

КЛІНІЧНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

(за другим рівнем вищої освіти)

Спеціальність ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29. 08. 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
	Галузь знань <u>05 соціально-політичні науки</u> (шифр і назва)	основна	
	Напрямок підготовки 053 (шифр і назва)		
		Рік підготовки:	
		2й	2й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____	Спеціальність (професійне спрямування): <u>Психологія</u>	Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин 90		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 самостійної роботи студента 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр»	Стаціонар	Заочне відділення.
		Лекції	
		12 год.	4 год.
		Пактичні	
		18 год.год.	8 год год.
		Самостійна робота	
		60 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю:	
		4-й курс - залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

для заочної форми навчання – 1/4

Навчальна програма призначена для підготовки практичних психологів і передбачає ознайомлення їх із загальними закономірностями формування життєвого світу людини, особливостями становлення особистості на різних етапах життєвого шляху, природою життєвої кризи, способами гармонізації простору людських взаємин, активізації потенціалу життєтворення, конструктивного розв'язання проблемних ситуацій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Кризової психології» є життєва криза у різних сферах життя на ключевих життєвих етапах становлення особистості, психологічна допомога людині на етапах проживання як нормативної так і ненормативної життєвої кризи, психологічний супровід кризових етапів розвитку людини.

Міждисциплінарні зв'язки: психологія особистості, соціальна психологія, вікова психологія, психологічне консультування, психотерапія, конфліктологія..

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Кризової психології» є дослідження особливостей роботи психолога з людиною на етапах проживання життєвої кризи у різних сферах життя на ключевих життєвих етапах становлення особистості, психологічна допомога людині на етапах проживання як нормативної так і ненормативної життєвої кризи, психологічний супровід кризових етапів розвитку людини.

Студенти дізнаються про динаміку розвитку різних життєвих сфер особистості, особливості нормативних та ненормативних життєвих криз людини, специфіку вікових, професійних та сімейних криз особистості (нормативних та ненормативних); про теоретичні основи новітніх досліджень консультативної діяльності кризових психологів. Отримують уміння консультувати людину, що переживає кризу з урахуванням гендерних, вікових, індивідуально-психологічних особливостей.

Завдання викладання дисципліни «Кризова психологія»:

1. Ознайомити студента з новітніми теоретичними досягненнями у галузі кризової психології.
2. Ознайомити з основними підходами у роботі з кризами у різних сферах життя.
3. Навчити основам консультативної діяльності у роботі з людиною у період переживання кризи (вікової, сімейної, професійної) як нормативної так і ненормативної.
4. Ознайомити студента з технологіями психологічного супроводу людини у різних сферах її життя.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути компетентностей та програмних результатів навчання за ОП:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

СК8. Здатність організовувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальну програму психологічної реабілітації.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

ПР19. Організовувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення

ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та

психореабілітаційних програм.

1. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1			
1	Тема 1. Поняття кризи. (2 год. л , 2 год. практ.)	<p>ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальну програму психологічної реабілітації.</p> <p>Кризовий підхід у психологічній допомозі особистості.</p> <p>Нормативна та ненормативна криза особистості. Опису поняття «кризовий період» та «кризова подія».</p>	Тести, питання, кейси
2.	Тема 2. Психобіографічний підхід до вивчення життєвого шляху особистості. (2 год. л , 2 год. практ.)	<p>ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.</p> <p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>Вікові кризи дорослості. Криза ранньої дорослості як особливий етап становлення особистості. Гендерні особливості переживання вікових криз. Особливості консультування людини у віковій кризі. Специфіка консультування кризи середини життя.</p>	Індивідуальні завдання, кейси
3	Тема 3. Кризи становлення сім'ї. (2 год. л , 4 год. практ.)	<p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>Нормативні та ненормативні сімейні кризи.</p> <p>Родительство як криза становлення особистості.</p> <p>Ненормативні кризи родительства.</p>	Індивідуальні завдання кейси
4.	Тема 4. Професійні кризи особистості. (2 год. л , 2 год. практ.)	<p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>ПР11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>Гендерні особливості переживання професійної кризи.</p> <p>Нормативні та ненормативні професійні кризи особистості.</p>	Кейси, Тести
5.	Тема 5. Кризи, викликані зовнішніми чинниками. (2 год. л , 4 год. практ.)	<p>ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.</p> <p>ПР19. Організовувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення</p> <p>ПР20. Здійснювати моніторинг та якісну оцінку психологічного супроводу та психореабілітаційних програм.</p> <p>Кризи здоров'я. Термінальні кризи. Насильство та його наслідки. Особливості роботи з жертвами насильства.</p>	Індивідуальні завдання; кейси

6.	Тема 6. Особливості побудови психологічного супроводу життєвих криз особистості. Якісний психологічний аналіз феноменології екзистенційних ресурсів особистості (2 год. л , 2 год. практ.)	ПР11. Скласти та реалізувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР15. Вміти розробляти та впроваджувати індивідуальну програму психологічної реабілітації. ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя. Особливості побудови психологічного супроводу життєвих криз особистості. Якісний психологічний аналіз феноменології екзистенційних ресурсів особистості	Тести, кейси
----	---	--	--------------

2. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	5
Семінарське заняття	20
Тести до тем	10
Контрольна робота	10
Практичне завдання	5
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Система оцінювання курсу ЗАОЧНА форма

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	2
Семінарське заняття	5
Тести до тем	20
Контрольна робота	18
Практичне завдання	5
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

3. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5								5
Семінарські з-тя			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2						20

Тести до тем			2		2		2		2		2						10	
Контрольна робота																10	10	
Практичне завдання															5		5	
Залік /Екзамен																	50	50
Всього за тижень			4	2	4	2	4	2	4	2	4	2			5	15	50	100

Критерії оцінки практичного завдання

Відмінно (5) - завдання повністю відповідає розробленим вимогам; студент засвоїв понятійний апарат теми; студенти самостійно проаналізували додаткову літературу, узагальнили інформацію; матеріал подано структуровано, логічно, змістовно, лаконічно; до тексту підібрано візуальний ряд (не обов'язково до кожного слайду); наведено приклади аналізованих явищ ; є перелік використаних джерел (2-5). Завдання підготовлено вчасно і презентовано на практичному занятті;

Добре (4) – завдання виконано відповідно до вимог; допущено незначні помилки при поясненні понять чи наведені прикладів; використано додаткову літературу; або ж матеріал подано недостатньо структуровано, змістовно, лаконічно; є перелік використаних джерел; завдання підготовлено вчасно. Або студенти підготували завдання відповідно всіх вимог без помилок, проте не бажали презентувати на практичному занятті;

Задовільно (3) – завдання виконано із певним недотриманням вимог: опора тільки на лекційний матеріал, відсутність візуального підкріплення теми; матеріал подано не систематизовано, не лаконічно; презентація надто мала або ж надто об'ємна; нема переліку опрацьованих джерел. Презентована на практичному занятті з помилками або ж не презентована.

Незадовільно (1-2) – виконано менше як 50% вимог, нема відповідності темі;

0 балів – презентація відсутня.

Викладач оцінює виконане завдання. Студенти самостійно на основі вимог до завдання та критеріїв оцінки оцінюють внесок кожного учасника групи у процесі виконання завдання. Оцінка один одного здійснюється у 5 бальній шкалі (як завдання) і носить рекомендаційний характер. Викладач виставляє оцінку кожному студенту на основі результатів виконаного завдання та враховує рекомендовану оцінку учасників підгрупи.

Бали за відвідування лекцій (денна форма) 2 курс 1семестр:

3 бали – студент відвідав 5-6 лекцій

2 бали – студент відвідав 3-4 лекцій

1бали - студент відвідав 2 лекцій

0 балів – студент відвідав 0-1 лекцію

6. Методичне забезпечення

1. Гасюк М.Б. Навчальна програма «Експериментальна психологія». – Івано-Франківськ, 2023. – 10 с.
2. Гасюк М.Б. Методичні рекомендації до курсу «Експериментальна психологія». – Івано-Франківськ, 2023 .

Основні навчальні посібники

Галян О. І. Галян І.М.	Експериментальна психологія [Текст] : навч. Посібник	Рек. МОН. К. : Академвидав, 2012. 400 с.
Шамлян К., Кліманська М.	Проективні методи дослідження особистості [Текст]: підручник	Рек. МОН .Львів: ЛНУ ім І. Франка, 2014. 466 с.
Бедан В.Б.	Експериментальна психологія: практикум для студентів-психологів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»	Одеса: Фенікс, 2021. 89 с. http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/14410/Бедан%20В.%20Б.%20Експериментальна%20психологія...практикум.pdf?sequence=1&isAllowed
Копець Л.	Класичні експерименти в психології [Текст] : навч. Посібник	Рек. МОН. К. : КМ Академія, 2010. 283 с.
Боснюк В. Ф.	Експериментальна психологія: курс лекцій	Харків: Електронне видання, 2016. 182 с.
Климчук В.О.	Математичні методи у психології. Навчальний посібник для студентів психологічних спеціальностей.	К.: Освіта України. 2009. 288 с. http://umo.edu.ua/images/content/aspirantura/zabezp_discipl/Климчук.pdf

Література.

Основна

Титаренко, Т. М.	Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації [Текст]: монографія	Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.	2
Neimeyer, R. A., переклад та адаптація В. Зливков, С. Лукомська	Терапія горя	Київ. 2021. 259 с.	https://lib.iitta.gov.ua/724046/1/Зливков_Лукомська_терапия_горя.pdf
З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Л. Г. Царенко; за заг. ред. З. Г. Кісарчук.	Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій [Текст]: методичний посібник	К. : Логос, 2015. 207 с.	1
Л. І. Магдисюк, Р. П. Федоренко,	Психологія екстремальності та психопрофілактика психічної	Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 236 с.	https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/12345678

А. П. Мельник, О. М. Хлівна, Т. І. Дучимінська.	травми й суїцидальних намірів : навч.-метод. посіб.		9/18831/1/psychol_ext im.pdf
Герман, Д.	Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства - від знущань у сім'ї до політичного терору / пер.Оксана Лизак.	Львів : Вид-во Старого Лева, 2015. 416 с.	1
Черезова І.О.	Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]	Бердянськ, БДПУ, 2016. 193 с.	http://umo.edu.ua/images/content/aspirantura/zabezp_discipl/Cherezova%20I.O.%20Psycholohiya%20zhyttyevykh%20kryz%20osobystosti.PDF

Додаткова

1. Абрамов В. В. Теоретико-методологічні проблеми дослідження явищ в межах категорії психологічного часу / В. В. Абрамов // Інститут психології імені Г. С. Костюка АПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2013. – Том 11, вип. 7. – С. 19–27.
2. Байер О. О. Бесіда та інтерв'ю як методи дослідження життєвої кризи / О. О. Байер, І. М. Шафоростов // Інститут психології імені Г. С. Костюка АПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – 2011. – Т. 11, № 4. – С. 64–69.
3. Бандура О. Самоактуалізація як механізм формування інтегрованого стилю життя особистості. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: науково-методичний збірник / О. Бандура. – К. : Контекст, 2000. – 336 С.
4. Большакова А. М. Структурна організація суб'єктивної картини часу життя / А. М. Большакова // Вісник національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2009. – Т. 3. – С. 74–78.
5. Виноградова В. Є. Психологічні аспекти професійної кризи студентської молоді / В. Є. Виноградова // Інститут психології імені Г. С. Костюка АПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – 2011. – Т. 11, № 4. – С. 154–159.
6. Волошок О. В. Шлюбно-сімейні установки особистості: гендерний аспект / О. В. Волошок // Інститут психології імені Г. С. Костюка АПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості / за ред. С. Д. Максименка. – К., 2013. – Том 11, вип. 7. – С. 185–191.
7. Гасюк М. Б. Гармонізація особистості шляхом аналізу прояву актуальних здібностей у різних его-станах / М. Б. Гасюк, О. М. Гринів // Проблеми загальної та педагогічної психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – 2011. – Т. 13, № 3. – С. 78–86.
8. Гасюк М. Б. До питання психотерапевтичної роботи з досліджуваним із психосоматичною симптоматикою / М. Б. Гасюк, О. М. Гринів // Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога. – 2011. – Т. 11, № 5. – С. 125–232.
9. Гасюк М. Б. Життєтворчість як спосіб вирішення життєвої кризи особистості / М. Б. Гасюк, О. М. Гринів // Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – 2011. – Т. 11, № 4(1). – С. 199–205.
10. Гасюк М. Б. Особливості реалізації особистісного потенціалу старшокласників гірських місцевостей / О. М. Гринів, М. Б. Гасюк // Матеріали II Міжнародної спільної українсько-американської науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ, Україна, 24–26 вересня 2013 р. – С. 82–85.
11. Гасюк М. Б. Психологічні особливості самоактуалізації сучасної жінки: Дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Гасюк Мирослава Богданівна. – Івано-Франківськ, 2002. – 200 с.
12. Гасюк М. Б. Стратегії реалізації особистості в ранній дорослості / М. Б. Гасюк, О. М. Гринів // Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – 2013. – Т. 11, № 7. – С. 207–214.

13. Гасюк М. Б. Суб'єктивне сприйняття теперішнього, минулого та майбутнього у структурі психологічного благополуччя особистості / Мирослава Гасюк, Оксана Гринів // Соціальна психологія : наук. Журнал / голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський. – 2013. – № 55. – С. 10–16.
14. Гендерология и феминология [Электронный ресурс]: учебное пособие для вузов / Р. Г. Петрова. – Москва : Дашков и К, 2009. – 272 с. – Режим доступа: <http://www.book.ru/view/900568>. – ISBN 978-5-394-00248-9.
15. Говорун Т. В. Стать та сексуальність: психологічний ракурс / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навчальна кника – Богдан, 1999. – 384 с.
16. Гринів О. М. Актуалізація життєтворчості у процесі вирішення професійної кризи особистості / О. М. Гринів // ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Збірник наукових праць : філософія, соціологія, психологія. – 2013. – Т. 18, № 1. – С. 75–82.
17. Гринів О. М. Аналіз виборів пріоритетів минулого, теперішнього й майбутнього чоловіків і жінок у ранній дорослості / О. М. Гринів // Збірник наукових праць : філософія, соціологія, психологія. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – 2015. – Т. 18, № 1. – С. 62–68.
18. Гринів О. М. Аналіз підходів до дослідження психологічного благополуччя особистості / Оксана Гринів // ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Збірник наукових праць : філософія, соціологія, психологія. – 2014. – Т. 19, № 1. – С. 25–34.
19. Гринів О. М. Аналіз прояву актуальних здібностей особистості у різних его-станах / О. М. Гринів // Еврика-ХІ: збірник студентських наукових праць. ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, Україна, 2010. – С. 15–17.
20. Гринів О. М. Детермінанти психологічного благополуччя сучасних чоловіків і жінок періоду ранньої дорослості / О. М. Гринів // Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – 2015. – Т. 29, № 1. – С. 184–195.
21. Гринів О. М. Життєтворчість у процесі вирішення професійної кризи / О. М. Гринів // Матеріали міжвузівської наукової конференції «Психологія особистісної та соціальної креативності». – Львів, Україна, 2011. – С. 26–29.
22. Гринів О. М. Застосування методу транзакційного аналізу для самопізнання / О. М. Гринів // Еврика-Х: збірник студентських наукових праць. ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, Україна, 2009. – С. 13–15.
23. Гринів О. М. Конструктивне подолання життєвих криз як детермінанта психологічного благополуччя особистості в ранній дорослості / Оксана Гринів // Психологія особистості : науковий теоретико-методологічний і прикладний журнал. – 2013. – Т. 1, № 4. – С. 173–179.
24. Гринів О. М. Консультативно-терапевтична допомога особистості у ситуації психосоматичного захворювання / О. М. Гринів // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Психологія переживання кризових подій». – Ніжин, Україна, 20 листопада 2014 р. – С. 36–38.
25. Гринів О. М. Особливості реалізації життєвого шляху сучасних чоловіків і жінок у ранній дорослості / О. М. Гринів // Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. – 2014. – Т. 18, № 1. – С. 136–141.
26. Гринів О. М. Проблеми молодого покоління: пошуки справжності в орієнтирах сучасності / О. М. Гринів // Актуальні проблеми сучасної соціальної психології: Матеріали Міжнародної інтернет-конференції. – Івано-Франківськ, Україна, 2014. – С. 22–29.
27. Гринів О. М. Психологічний супровід молодої пари у методі позитивної психотерапії / О. М. Гринів // Актуальні проблеми сучасної психології: Матеріали Всеукраїнської студентської наукової інтернет-конференції 20-21 квітня 201 р. – Одеса, Україна, 2010. – С. 161–163.
28. Духневич В.М. Психологічне благополуччя професіонала: модель досягнення/дотримання (на прикладі професії психолога-консультанта) / В.М.Духневич // Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПНУ. – 2002. – Т.4, №3. – С.57-63
29. Єрмаков І. Г. Життєва компетентність особистості : Науково-методичний збірник / за ред. Л. В. Сохань, І. Г. Єрмакова. – К. : Богдана, 2003. – 520 с.
30. Єрмакова Н. О. Психологічні особливості становлення довіри до себе в юнацькому віці: Дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2008. – 205 с.
31. Заграй Л. Д. Молодіжна субкультура: гендерний досвід [Текст] : монографія / Л. Д. Заграй. – Івано-Франківськ : Нова зоря, 2012. – 376 с.

32. Заїка В. М. Особливості трансформації особистості людини в ході вирішення життєвої кризи. Методичні матеріали / В. М. Заїка. – Полтава, 2006. – 100 с.
33. Зарицька В. В. Необхідність розвитку емоційного інтелекту особистості в процесі її підготовки до професійної діяльності / В. В. Зарицька // Вісн. Одес. нац. ун-ту. Психологія. – 2010. – Т. 15, № 16. – С. 13-24.
34. Зелінська Т.М. Психологія особистісної амбівалентності в юнацькому віці: автореф. дис. ... д. психол. наук: спец.19.00.07 / Тетяна Миколаївна Зелінська. – Київ, 2014. – 46 с.
35. Карсканова С.В. Психологічне благополуччя особистості як основа фахового зростання: Дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 / Карсканова Світлана Вікторівна. – Київ, 2012. – 200 с.
36. Кириленко Т. С. Пошук гармонії: емоційні переживання та стани особистості (вчинкові-орієнтований підхід): Монографія / Т. С. Кириленко. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2004. – 100 с.
37. Кир'янова А. В. Проблема процесу адаптації молоді у сучасній психологічній науці / А. В. Кир'янова // Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості. – 2013. – Т. 11, № 7. – С. 394–402.
38. Кологривова Е. І. Вплив особистісних прагнень на переживання суб'єктивного благополуччя / Е. І. Кологривова // Соціальна психологія. – 2006. – № 5. – С. 179–184.
39. Лотоцька Ю. М. З чим пов'язана успішність життєвих виборів // Всеукраїнський журнал «Практична психологія та соціальна робота» / Ю. М. Лотоцька, А.В. Панкратов. – 2014. – №1. – С. 71 – 77.
40. Лотоцька Ю.М. Психологічна модель відповідальності за життєві вибори у дорослих «Автор життя» / Ю.М. Лотоцька // Технології розвитку інтелекту[Електронний журнал]. – 2011. – Т.1, №2. – С. 1 – 13. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/1805/1/Lotootska_psymodel_of_responsibility_2011.pdf
41. Малкина-Пых И. Г. Гендерная терапия / И. Г. Малкина-Пых. – М.: Эксмо, 2006. – 928 с. – (Серия «Справочник практического психолога»).
42. Маслоу А. Психология бытия: пер. с англ. / Абрахам Маслоу. – М.: Рефл-бук, К.: Ваклер, 1997. – 304 с.
43. Москвин В. А. Философско-психологические аспекты исследования категории времени / В. А. Москвин, В. В. Попович // Сб. докладов под ред. Е. Д. Хомской, Т. В. Ахутиной. – М.: Изд-во РПО, 1998. – С. 160–166.
44. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.
45. Павелків Р. В. Вікова психологія / Р. В. Павелків. – К.: Кондор, 2011. – 468 с.
46. Панок В. Г. Психологія життєвого шляху особистості: Монографія / В. Г. Панок, Г. В. Рудь. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 280 с.
47. Пезешкиан Н. Психосоматика и позитивная психотерапия: [Пер. с нем. / общ. ред. А. В. Брушлинского и А. З. Шапиро, предисл. А. В. Брушлинского, коммент. А. З. Шапиро]. / Н. Пезешкиан. – М.: Институт позитивной психотерапии, 2006. – 464 с.
48. Пезешкиан Н. Чтобы иметь то, что никогда не имел, сделай то, что никогда не делал / Н. Пезешкиан. – М.: Институт позитивной психотерапии, 2004. – 35 с.
49. Пельцман Л. Стрессовые ситуации у людей, потерявших работу / Л. Пельцман // Психологический журнал. – 1992. – Т. 13, № 1. – С. 126–130.
50. Підлипна Л. В. Терапія мистецтвом / Л. В. Підлипна. – Івано-Франківськ: ОППО, 2009. – 152 с.
51. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека [Пер с англ.] / Карл Роджерс. – М.: Издательская группа «Прогрес», 1994. – 480 с.
52. Роджерс К. Клиенто-центрированная терапия [Пер. с англ.] / Карл Роджерс. – М.: Рефл-бук, 1997. – 320 с.
53. Роджерс К. Путь к целостности: человекцентрированная терапия на основе экспрессивных искусств / Карл Роджерс // Вопр. психологии. – 1995. – № 1. – С. 132–139.
54. Савчин М. В. Вікова психологія / М. В. Савчин, Л. В. Василенко. – К.: Академвидав (Альма-матер), 2005. – 360 с.
55. Самореалізація [електронний ресурс] / Психологос. Енциклопедія практичної психології. – Режим доступу: <http://www.psychologos.ru/articles/view/samorealizaciya>
56. Сердюк Л. З. Психологічне благополуччя як чинник самореалізації особистості студентів в інтегрованому освітньому середовищі / Л. З. Сердюк // Збірник наукових праць Інституту психології

- імені Г. С. Костюка НАПНУ «Проблеми загальної та педагогічної психології». – 2011. – Т. 8, № 5. – С. 329–338.
57. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Просвіта, 2001. – 416 с.
58. Созонтов А. Е. Гедонистический и эвдомонистический подходы к проблеме психологического благополучия / А. Е. Созонтов // Вопросы психологии. – 2006. – № 4. – С. 105–114.
59. Сохань Л. В. Психологія і педагогіка життєтворчості / Л. В. Сохань, І. Г. Єрмакова, В. О. Тихонович. – К. : ІЗМН, 1996. – 792 с.
60. Співак Н. В. Психологічні особливості раннього дорослого віку [Електронний ресурс] / Н. В. Співак. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – С. 238–264.
61. Степанов С. Ю. Рефлексивная практика творческого развития человека и организаций / С. Ю. Степанов. – М. : Наука, 2000. – 174 с.
62. Стюарт Й. Основи ТА: транзакційний аналіз / Й. Стюарт, В. Джойнс. – К. : ФАДА, ЛТД, 2002. – 393 с.
63. Титаренко Т. М. Життєва криза очима психолога [Електронний ресурс] // Психологічний портал “У психолога”. – Режим доступу: http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis.html
64. Титаренко Т. М. Життєві завдання як нарративний спосіб структурування майбутнього / Т. М. Титаренко // Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. Спеціальний випуск. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ. – 2008. – Т. 1. – С. 139–143.
65. Титаренко Т. М. Испытание кризисом. Одиссея преодоления / Т. М. Титаренко. – К. : Людопринт Україна, 2009. – 277 с.
66. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування / Т. М. Титаренко. – К. : Главник, 2004. – 96 с.
67. Титаренко Т. М. Особистісні кризи студентського віку : зб. наук. статей / Т. М. Титаренко. – Луцьк : Вежа, 2001. – 112 с.
68. Титаренко Т. М. Психологія життєвої кризи / Т. М. Титаренко. – К. : Агропром-видав України, 1998. – 348 с.
69. Титаренко Т. М. Особистісний вибір: психологія відчаю та надії / Т. М. Титаренко. – К. : Міленіум, 2005. – 336 с.
70. Титаренко Т. М. Соціально-психологічна профілактика порушень адаптації молоді до повсякденного стресу / Т. М. Титаренко. – К. : Міленіум, 2010. – 84 с.
71. Титаренко Т. М. Як будувати власне майбутнє: життєві завдання особистості / Т. М. Титаренко. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 512 с.
72. Франкл В. Человек в поисках смысла / Виктор Франкл. – М. : Смысл, 1990. – 368 с.
73. Фромм Э. Душа человека / Эрих Фромм. – М. : Республика, 1992. – 430 с.
74. Фромм Э. Природа благополучия / Эрих Фромм. – Мн. : Вида-Н, 1998. – С. 221–235.
75. Хамитов Н. Философия и психология пола / Н. Хамитов. – К. : Ника-центр, 2001. – 224 с.
76. Хамитов Н. Философия человека: поиск пределов. Пределы мужского и женского / Н. Хамитов. – К. : Наук. думка, 1997. – 173 с.
77. Хорни К. Самоанализ / Карен Хорни. – М. : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 448 с.
78. Хьелл Л. Теории личности (Основные положения и применения) / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб. : Питер Пресс, 1997. – 608 с.
79. Чуйко О. В. Чинники становлення професійних компетенцій у майбутніх фахівців соціономічних професій / О. В. Чуйко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Зб. наук. праць КНУ імені Тараса Шевченка – 2014. – Т. 2, № 23. – С. 273–278.
80. Шихи Г. Возрастные кризисы ступени личностного роста [Пер. с англ.] / Г. Шихи. – СПб. : Каскад, 2005. – 434 с.
81. Эйдемиллер Э. Г. Семейная психотерапия / Э. Г. Эйдемиллер, В. В. Юстицкий. – Л. : Медицина, 1989. – 192 с.
82. Эриксон Э. Г. Детство и общество / Э. Г. Эриксон. – 2-е изд. – СПб. : Ленато, АСТ, Фонд «Университетская книга», 1996. – 592 с.
83. Эриксон Э. Г. Идентичность: Юность и кризис / Э. Г. Эриксон. – М. : Флинта, 2006. – 352 с.
84. Якість життя [Електронний ресурс] // Вікіпедія [Офіц. сайт]. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D0%B6%D0%B8%D1%82%D1%82%D1%8F
85. Ямницький В. М. Психологічні чинники розвитку життєтворчої активності особистості в дорослому віці: автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07 / В. М. Ямницький. – Київ, 2005. – 40 с.

86. Asude M. Quality of life and subjective well-being in undergraduate students / M. Asude // *Procedia Social and Behavioral Sciences*.–2011. – V.15.– P. 2843-2847.
87. Bańka A. Psychologia jakości życia / [A. Bańka] – Poznań, 2005. – 238 s.
88. Bradburn N. The Structure of Psychological Well-Being / [N. Bradburn] – Chicago: Aldine Publishing Company, 1969. – 318 p.
89. Czapiński J. Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu, zdrowiu, sile i cnotach człowieka / [J. Czapiński] – Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2008. – 484 s
90. Czapiński J. Psychologia szczęścia / [J. Czapiński] – W.: Akademos, 1992. – 260 s.
91. Deci E.M. The general causality orientations scale: Self-determination in personality / E.L. Deci, R.M. Ryan // *Journal of Research in Personality*. – 1985. – V.19. – P. 109–134.
92. Diener E. The Satisfaction with Life Scale / [E. Diener, R. Emmons, R. Larsen, S. Griffin] // *The Journal of Personality Assessment*. – 1985.– V.49, №1.– P. 71-75.
93. Dowell I. Measures of self-perceived well-being / I. Dowell // *Journal of Psychosomatic Research*.–2010. – V.69, №1.– P.69-79.
94. Pottera J. The Multi-Dimensional Nature of Predicting Quality of Life *Procedia* / J. Pottera, R. Cantarero, H. Wood // *Social and Behavioral Sciences*. –2012. – V.50 – P. 781-790.
95. Rosenberg R. Quality of life, ethics, and philosophy of science / R. Rosenberg // *Nordic Journal of Psychiatry*. – 1992. – V.46. – P. 75-77.
96. Ryan R. On energy, personality, and health: Subjective vitality as a dynamic reflection of well-being / R. Ryan, C. Frederick // *Journal of Personality*. – 1997. – V.65. – P. 529-565.
97. Ryan R. On happiness and human potentials: a review of research on hedonic and eudaimonic well-being/ R. Ryan, E.Deci // *Annual Review of Psychology*. – 2001. – V.52. – P. 141-166.
98. Rybczyńska D. Jakość życia młodzieży z rodzin ubogich / [D. Rybczyńska] – Zielona Góra, 1998. – 281 s.
99. Ryff C. The structure of psychological well-being revisited / C. Ryff // *Journal of Personality and Social Psychology*. –1995. – V.69. – P. 719-727.
100. Ryff C. Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being / C. Ryff // *Journal of Personality and Social Psychology*. – 1989. – V. 57, №6. – P. 1069-1081.
101. Sternberg R. Creativity or creativities? / R. Sternberg // *International Journal of Human-Computer Studies* –2005. – V.63, №5-6. –P. 370-382.
102. Tahereh M. The Multi-Dimensional Nature of Predicting Quality of Life The Effectiveness of life skills training on happiness, quality of life and emotion regulation/ M. Tahereh, M. Shahram, M. Hahtami // *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. –2011. – V.30.–P. 407-411.
103. Veenhoven R. The four qualities of life. Ordering concepts and measures of the good life / R. Veenhoven // *Journal of Happiness Studies*. – 2000. – V.1. – P.1-39.
104. Veenhoven R. Capability and happiness: Conceptual difference and reality links / R.Veenhoven // *The Journal of Socio-Economics*. – 2010. – V.39, №3. – P. 344-350.
105. Waterman A. Reconsidering happiness: A eudaimonist's perspective / A. Waterman // *Journal of Positive Psychology*. – 2008. – V.3. – P.234-252.
106. Waterman A. The implications of two conceptions of happiness (hedonic enjoyment and eudaimonia) for the understanding of intrinsic motivation / A. Waterman, S. Schwartz, R. Conti // *Journal of Happiness Studies*. – 2008. – V.9. – P. 41-79.
107. Waterman A. The Questionnaire for Eudaimonic Well-Being: Psychometric properties, demographic comparisons, and evidence of validity / [A. Waterman, S. Schwartz, B. Zamboangac et al.] // *The Journal of Positive Psychology*. – 2010. – V.5, №1. – P 41-61.
108. Wołowickiej L. Jakość życia w naukach medycznych / [L. Wołowickiej]. – Poznań, 2001. – 305 s.
109. Woodman R. Creativity as construct in personality theory / R. Woodman // *Journal of Creative Behavior*. – 1981. – V.15. – P. 42.

Викладач к.психол.н., доц Гасюк М.Б.

а. Контактна інформація

Кафедра	Загальної психології, кабінет 501, сайт: https://kztkp.pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Гасюк Мирослава Богданівна
Контактна інформація викладача	Мирослава Гасюк myroslava.hasiuk@pnu.edu.ua

б. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності.
Пропуски занять (відпрацювання)	Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті без поважної причини передбачає зниження балів, які відводяться на обговорення питань семінарських та лекційних занять, а також захисту розробки на занятті (по 5 балів за кожну розробку).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Не передбачає зниження балів
Невідповідна поведінка під час заняття	Є неприйнятною
Додаткові бали	Можливі за виконання додаткових завдань
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: Coursera, prometheus.org.ua. www.ed-era.com.

Викладачі Гасюк Мирослава, Іванцев Наталія